

Høringsnotat

fastsettelse av ny
Forskrift om lov om militær politimyndighets anvendelse for Jan Mayen

11. november 2025

1. Innledning

Forsvarsdepartementet sender med dette på høring forslag om fastsettelse av ny forskrift om lov om militær politimyndighets anvendelse for Jan Mayen. Forskriften vil utvide det geografiske virkeområdet for lov 24. november 2023 nr. 85 om militær politimyndighet (militærpolitiloven) med tilhørende forskrifter til å inkludere Jan Mayen.

Departementet ber om at høringsuttalelser sendes elektronisk ved bruk av den digitale løsningen på regjeringen.no: <https://www.regjeringen.no/no/id3138378/>

Høringsuttalelser er offentlige etter offentleglova og vil bli publisert på departementets nettsider.

Forsvarsdepartementet ber om eventuelle høringsinnspill innen mandag 12. januar 2026.

2. Bakgrunn for forslaget

Etter lov 27. februar 1930 nr. 2 om Jan Mayen (lov om Jan Mayen) § 2 gjelder norsk privatrett og strafferett og den norske lovgivning om rettspleien for Jan Mayen. I hvilken utstrekning andre lover skal gjelde, bestemmes av Kongen.

Gjennom dette høringsnotatet foreslås det å gjøre militærpolitiloven gjeldende for Jan Mayen.

Spørsmålet om militærpolitilovens virkeområde for Jan Mayen ble ikke problematisert eller drøftet ved vedtakelsen av loven i 2023. Ettersom lov om Jan Mayen allerede inneholder hjemmel for fastsettelse av lovers anvendelse for Jan Mayen, foreslår departementet å benytte denne i en ny forskrift om militærpolitilovens anvendelse for Jan Mayen.

Ved at militærpolitiloven får anvendelse på Jan Mayen vil militært område kunne etableres og håndheves på øya. Som offiser i Forsvaret vil stasjonssjefen på Jan Mayen ha militær politimyndighet og kunne gripe inn for å ivareta sikkerhet, disiplin, ro og orden og for å avverge eller stanse lovbrudd på øya jf. § 9 (1), jf. § 7 (1). De generelle reglene for utøvelsen av den militære politimyndigheten kommer tilsvarende til anvendelse jf. § 9 andre til syvende ledd.

Den militært tilsatte stasjonssjefen på Jan Mayen er tildelt en begrenset politimyndighet for å håndheve fremmedkontroll og fiskerioppsyn på stedet, jf. instruks for sjefen for den militære stasjonen på Jan Mayen for så vidt angår fremmedkontroll og fiskerioppsyn (FOR-1062-06-01-3342) § 1. Med unntak av den militære stasjonssjefen, er alle ansatte på stasjonen sivilt tilsatte.

Den begrensede politimyndigheten stasjonssjefen er tildelt har historisk hatt til hensikt å verne om norsk suverenitet og fiskeriressurser. Instruksen tar ikke høyde for nåværende aktivitet og infrastruktur, eller Forsvarets behov for sikkerhet, disiplin, ro og orden.

3. Gjeldende rett

Jan Mayen ble ved kongelig resolusjon av 8. mai 1929 underlagt norsk høyhetsrett, og ble innlemmet som en del av Kongeriket Norge ved lov av 27. februar 1930 nr. 2 om Jan Mayen. Jan Mayen er ikke del av noe fylke.

Norsk privatrett, strafferett og lovgivning og rettspleien gjelder på Jan Mayen med mindre annet er fastsatt. For andre typer lovgivning er utgangspunktet det motsatte, jf. lov om Jan Mayen § 2.

Den myndighet som ved lov eller forskrift som gjelder for Jan Mayen, hører under statsforvalteren i Nordland.

Driften av samfunnet på øya besørges av Forsvaret ved Cyberforsvaret. Bevilgningen til driften er på Justis- og beredskapsdepartementets budsjett. Ansvarsdelingen mellom Justis- og beredskapsdepartementet og Forsvarsdepartementet er regulert i en kongelig av resolusjon av 24. november 2023.

Lov om militær politimyndighet har som formål å ivareta Forsvarets behov for sikkerhet, disiplin, ro og orden. Den skal også legge til rette for samarbeid mellom politiet og personell med militær politimyndighet, og ivareta grunnleggende krav til kvalitet i straffesaksbehandlingen, jf. militærpolitiloven § 1. Videre fastsetter loven hva som utgjør et militært område og dets umiddelbare nærhet, samt hvilke personellgrupper innen Forsvaret som kan håndheve militær politimyndighet.

Militærpolitiloven har per i dag ingen bestemmelse om anvendelse på Jan Mayen og følgelig gjelder ikke militærpolitiloven på øya. Lov om Jan Mayen § 2 første ledd andre punktum er en generell hjemmel for Kongen til å fastsette lovers anvendelse for Jan Mayen ved forskrift og åpner for at Kongen kan utvide militærpolitilovens anvendelsesområde til å inkludere Jan Mayen.

4. Departements vurdering

Forsvaret har hatt personell på Jan Mayen siden 1940-tallet. Driften av stasjonen på øya besørges av Forsvaret og flertallet av de i underkant av 20 personene stasjonert på Jan Mayen er ansatte i Forsvaret. Antallet innbyggere øker i sommerhalvåret da det blir utført vedlikehold og under det pågående byggeprosjektet på øya. Forsvarsdepartementet vurderer at det er viktig å sikre Forsvaret nødvendige hjemler til å kunne ivareta sikkerheten til personellet og stasjonen. Som en del av Kongeriket vurderer Forsvarsdepartementet at disse interessene bør være regulert tilsvarende på Jan Mayen som på fastlandet.

Sikkerhetsloven er gitt anvendelse på Jan Mayen ved forskrift (FOR-2019-05-03-560). Utvidelse av militærpolitilovens anvendelsesområde tilsvarende vil medføre at personell med militær politimyndighet vil kunne håndheve forbudsområder etter lov om nasjonal sikkerhet (sikkerhetsloven) (LOV-201806-01-24) § 7-5 på Jan Mayen dersom forbudet er fastsatt av forsvarshensyn, jf. militærpolitiloven § 4 første ledd bokstav c. Det samme gjelder håndhevelse av forbud gitt i medhold av lov om informasjon om bestemt angitte områder, skjermingsverdige objekter og bunnforhold (lov om informasjon) (LOV-2017-06-21-88) som også er gitt anvendelse på øya, dersom forbudet er fastsatt av forsvarshensyn jf. § 4 første ledd bokstav d.

Håndhevelsesadgangen i militærpolitiloven er viktige verktøy for å sikre etterlevelse av forbudsområder og forbud etter lov om informasjon og sikkerhetsloven. Forsvarsdepartementet vurderer at den begrensede politimyndigheten som er delegert stasjonssjefen på Jan Mayen ved instruks er utilstrekkelig til å kunne ivareta Forsvarets behov for sikkerhet, ro og orden på øya.

Som følge av en krevende og usikker sikkerhetspolitisk situasjon har alliert støtte og aktivitet i norske områder økt. Dette omfatter også Jan Mayen. Militærpolitiloven kap. 7 inneholder bestemmelser om utenlandske militære styrker i Norge. Lovens § 26 første ledd er en kodifisering av NATO SOFA artikkel VI og VII som norsk lov. Som en del av Kongeriket, vurderer Forsvarsdepartementet, at allierte styrkers eventuelle tilstedeværelse på øya bør reguleres likt som på fastlandet. Dette sikrer forutberegnelighet og bidrar til en konsekvent forvaltning av allierte som befinner seg i Norge.

Departementet vurderer at dagens sikkerhetspolitiske situasjon, sammenholdt med en fremtidig økning i norsk og potensielt alliert tilstedeværelse i området, tilsier at det er et behov for en utvidelse av militærpolitilovens geografiske virkeområde til også å inkludere Jan Mayen.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget

Forslaget vil ikke ha økonomiske eller administrative konsekvenser utover at loven gjøres gjeldende for Jan Mayen.

6. Forslag til forskrift om militærpolitilovens anvendelse for Jan Mayen

Forskrift om lov om militær politimyndighets anvendelse for Jan Mayen

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. xxx [dato] med hjemmel i lov 27. februar 1930 nr. 2 om Jan Mayen § 2 første ledd, andre punktum. Fremmet av Forsvarsdepartementet

§ 1. Anvendelse av lov om militær politimyndighet på Jan Mayen

Militærpolitiloven, samt forskrifter gitt i medhold av loven, gis anvendelse på Jan Mayen.

§ 2. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks.